

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 80— Cor.
Pe jumătate an . . . 40—
Pe 3 luni . . . 20—
Pe o lună . . . 7—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 100 franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinji Nr. 1 a.

INSERTIUNILE

se primesc la administrația.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 1 Gor.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Către popoarele lumii

Națiunea română din Ungaria și Transilvania, ținută de veacuri în robie trupească și sufletească de către clasa stăpânitoare a poporului maghiar, eliberată acum din sclăvie prin strălucita învingere a armelor, cari s'au luptat pentru drepturile civilizației umane împotriva principiului barbar al opresiunii naționale și de clasă, înaintea guvernului opresorilor de până aci a declarat voința sa de a se constitui în stat liber și independent spre a-și putea valida nelimitat forțele sale în serviciul culturii și al libertății omenești.

Guvernul opresorilor de până aci a denegat adeziunea sa la această hotărâre a națiunii române și în fața dreptului firesc al fiecărei națiuni de a fi stăpână asupra sa și a teritoriului locuit de dânsa, guvernul opresorilor opune forța brutală a statului oprimator.

De veacuri clasa oprimătoare a poporului maghiar a sfâșiat trupul națiunii noastre prin icuri străine, iar dela înfăptuirea constituționalismului fals din 1867 scopul mărturisit al politicii de guvernament în statul ungar a fost desființarea noastră națională. Prin colonizări fără rost pe pământul strămoșilor noștri, prin maghiarizarea necruțătoare a tuturor acelor Români, cari au fost nevoiți să aibă raporturi mai nemijlocite cu stăpânirea maghiară, prin invadarea pe teritoriul românesc a sutelor de mii de slujbași publici maghiari, prin împiedecarea poporului nostru de a-și mulțumi însuși trebuințele sale industriale, s'au maghiarizat orașele și s'a împetrișat etnicește teritoriul locuit de națiunea română prin mijloace artificiale și în scopul barbar al nimicirii noastre.

Această stare de lucruri, produsă prin opresiune și fărâdelege, acum guvernul maghiar o invoacă de justificare a opunerii sale la hotărârea națiunii române de a-și întemeia pe pământul său strămoșesc statul său liber și independent. Starea produsă prin crima săvârșită până aci împotriva libertății noastre naționale acum se prezintă ca o justificare a noului atentat, ce se intenționează împotriva existenței noastre.

Ar trebui să ne luăm dreptul nostru cu forța, dar oricât de hotărâți suntem să jertfim viața pentru libertatea națională, în ziua, când sărbătorim învingerea civilizației asupra barbariei, și așteptăm legiferarea internațională, care va înlocui forța brutală prin dreptate și va înlătura pretutindeni urmările stăpânirilor neomenești, națiunea română se abține dela mijloacele barbare la regularizarea raporturilor dintre popoare, ci iată protestează înaintea lumii întregi împotriva fărâdelegei guvernului maghiar, care și acum încearcă a supune națiunea română dominațiunii străine și o împiedecă dela constituirea sa în stat liber și independent.

Națiunea română din Ungaria și Ardeal nu dorește să stăpânească asupra altor neamuri. Lipsită cu desăvârșire de orice clasă istorică stăpânitoare, națiunea română prin ființa sa însăși este întruparea democrației celei mai desăvârșite. Pe teritoriul său strămoșesc națiunea română este gata a asigura fiecărui popor deplină libertate națională și organizarea sa în stat liber și independent o va înfocmi pe temelurile democrației, care va asigura tuturor indivizilor alături pe teritoriul său egalitatea condițiilor de viață, unicul mijloc al desăvârșirii omenești.

Națiunea română din Ungaria și Transilvania însă nu admite mistificarea îndreptățirii pretenziunilor sale prin stările produse de încercările seculare pentru nimicirea ei, protestează împotriva revendicărilor maghiare asupra

Aux peuples de l'Univers

La nation roumaine de la Hongrie et de la Transylvanie, tenue dans l'esclavage corporel et mental par les classes dominantes du peuple magyar, et affranchie maintenant de cet esclavage par suite de la glorieuse victoire des armes portées au nom de la civilisation humaine contre le principe barbare de l'oppression nationale et de classe — vient de déclarer, devant le gouvernement de ses anciens oppresseurs, sa résolution de se constituer en un Etat libre et indépendant, pour pouvoir mettre toutes ses forces au service de la liberté et de la civilisation humaine.

Le gouvernement des anciens oppresseurs a refusé d'accepter, cette résolution de la nation roumaine et au droit naturel de toute nation, de pouvoir délibérer librement dans les questions concernant ses propres affaires et celles du territoire habité par elle, le gouvernement des oppresseurs oppose la force brutale de l'Etat opprimant.

Depuis des siècles la classe dominante du peuple magyar déchirait par des éléments étrangers l'unité de notre nation; depuis la constitution de 1867, le but déclaré de la politique gouvernante hongroise était notre anéantissement national. Par des colonisations sans motif sur la terre de nos ancêtres, par la magyarisation sans merci de tous les Roumains qui ont été obligés d'avoir des relations directes avec le gouvernement hongrois, par l'invasion de milliers et de milliers d'employés de toute sorte en territoire roumain, et empêchant notre peuple de pourvoir lui-même à ses besoins industriels, on magyarisait les villes, et — à l'aide de moyens artificiels, guidé par le but barbare de notre anéantissement, on parsemait d'éléments étrangers le territoire habité par la nation roumaine.

C'est par cette situation, résultat de l'oppression et de la force criminelle, que le gouvernement hongrois veut justifier son opposition à la résolution de la nation roumaine, de pouvoir se constituer en un Etat libre et indépendant sur la terre de ses ancêtres. Cette situation créée par des crimes commis jusqu'à présent contre notre liberté nationale, devrait justifier le nouvel attentat qu'on veut tenter contre nous.

Nous devrions réaliser nos droits par la force, mais, bien que nous soyons résolus à sacrifier jusqu'à notre vie pour la liberté nationale, — à l'heure présente, lorsque nous célébrons la fête de la victoire de la civilisation sur la barbarie et que nous attendons les décisions de l'aréopage internationale qui devra faire valoir la justice au lieu de la force brutale et faire disparaître partout les résultats des gouvernements inhumains, — la nation roumaine se garde de prendre recours aux moyens barbares dans le règlement des relations entre les peuples, mais — devant l'univers entier — elle proteste contre l'acte criminel du gouvernement hongrois qui, même en ce moment, veut forcer la nation roumaine sous une domination étrangère et l'empêcher de se constituer en un Etat libre et indépendant.

La nation roumaine de la Hongrie et de la Transylvanie ne veut pas régner sur d'autres peuples. Étant complètement privée d'une classe dominante historique, la nation roumaine est, dans son essence même, l'incarnation de la plus parfaite démocratie. En possession de la terre de ses ancêtres, la nation roumaine est prête à assurer aux autres peuples une complète liberté nationale; comme Etat libre et indépendant, elle se constituera de manière à assurer à tous les individus vivant sur son territoire l'égalité des conditions de la vie, unique moyen du perfectionnement.

La nation roumaine de la Hongrie et de la Transylvanie ne permet pas que les tentatives séculaires ayant pour but son anéantissement puissent être utilisées à contester ses aspirations justes; elle proteste contre les revendications des Magyars

teritoriului românesc, care dela descălicarea împăratului Traian și până astăzi a fost muncit cu brațele noastre și îngrășat cu sângele nostru și sub nici o condițiune nu mai voiește să trăiască în legătură de stat cu națiunea maghiară, ci este hotărâtă a-și înființa pe teritorul locuit de dânsa statul său liber și independent. Anunțând popoarelor lumii această voință și hotărâre a sa națiunea română din Ungaria și Transilvania invoacă pe seama sa sprijinul lumii civilizate și geniul libertății omenești declarând sărbătorește, că din ceasul acesta, oricum ar decide puterile lumii, este hotărâtă a peri mai bine, decât a suferi mai departe sclăvia și atârănarea.

Națiunea română din Ungaria și Transilvania speră și așteaptă, că în nizuința ei pentru libertate o va ajuta întreg neamul românesc, cu care una voim a fi de aici înainte în veci.

MARELE SFAT AL NAȚIUNII ROMÂNE DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

Secretar:
Dr. Gh. Crișan.

Președinte:
Dr. Ștefan C. Pop.

concernant les territoires roumains, lesquels territoires, depuis la conquête de l'empereur Trajan jusqu'à nos jours, avaient été labourés par nos mains et abreuvés par notre sang; elle ne veut absolument plus continuer à vivre avec la nation magyare dans n'importe quelle communauté politique, mais elle est résolue de créer sur le territoire habité par elle un État libre et indépendant.

En faisant connaître sa volonté, sa résolution à tous les peuples de l'Univers, la nation roumaine de la Hongrie et de la Transylvanie prend recours à l'assistance des peuples civilisés et du génie de la liberté et déclare solennellement que, dès cette heure, quoique soit la décision des puissances du monde, elle est résolue de périr plutôt que de continuer à vivre sous l'esclavage et sans indépendance. La nation roumaine de la Hongrie et de la Transylvanie espère que dans ses efforts pour la liberté, elle sera soutenue par la race roumaine tout entière, avec laquelle elle désire être unie pour toujours.

*Le Grand Conseil de la Nation Roumaine
de la Hongrie et de la Transylvanie.*

Sécretaire:
Dr. G. Crișan

Dr. Ștefan C. Pop
Président:

Zi de zi.

Nori grei...

Săptămâna trecută a fost dintre cele mai grele. Îți simțai sufletul apăsător de povara impresiilor tulburi ce le culegeai din atmosferă. În ajunul zilei când se porniră schimbările de idei între reprezentantul guvernului maghiar și bărbaiții noștri, agențiile telegrafice din Budapesta, Viena și Berlin răspândiau știri ce te făceau să îți de revoltă.

Ce spuncau agențiile din cele trei capitale constrânsă astăzi să-și deschidă porțile grele pentru ca să permită pătrunderea duhului de înnoire, de evanghelie nouă pentru rosturile popoarelor? Atât: în Franța, Italia, Anglia și România socialismul a triumfat și și-a arborat steagul roșu al unei revoluții bolșevichiste, adică al unei revoluții confuze de idei și simțiri, al unei anarhii grozave. Și care a fost chintesenta răspunsului lui Jászai la nota Consiliului național român prin care i se aducea la cunoștință guvernului maghiar hotărârea firmă a poporului românesc de a se consolida în stat independent? Următoarea: socialismul revoluționar are să rezolve dificilele probleme internaționale într'un chip cu totul tot diferit de cugetarea oamenilor, cari astăzi se erijează în rolul de reprezentanți legitimi ai popoarelor. — Deci nu membrii Consiliului național român și nu Kramarz și Pașici și Orlando și Poincaré și Clemenceau și Foch și Lloyd George, ci niște socialiști, de pildă Jászai și Károlyi au să fie factorii de gravitate cari vor hotărâi destinele lumii nouă, adică socialiște.

Ciudată coincidență între telegramele agențiilor celor trei orașe și sămburele vorbirii dlui Jászai. Toată calmătatea și liniștea și verva sa de scriitor cumpănit și orator probat a întrebuițat d. Jászai pentruca să vrăjească pe oamenii noștri, să-i cucerască prin vorba cuminte și caldă și dulceagă și seducătoare.

Aceste au fost mijloace neiertate din partea celui ce vrea o pace omenească și dreaptă.

În redacție telefonul aducea sutele de întrebări dela depărtări mari: ce-i nou, ce se lucrează în centru, ce-i adevărat cu Foch, Poincaré, cu Clemenceau, cu răscoalele din România, cu retragerea trupelor sârbești, cu scoaterea Cehilor din Nagy-szombat? Iar noi steteam uluiți cum se răstoarnă iarăși deodată ordinea existentă în bătrâna Europă. În cafenele și pe străzi ne asediau oamenii, și noi steteam pitici și neputincioși. Instinctul ne-a povățuit să nu dăm publicității nimic din știrile veninoase și corupătoare de inimă. Și instinctul a povățuit pe bărbaiții noștri să nu se lase intimidati de nimic.

Vai, grea a fost săptămâna trecută. Plumb se așezase pe inima noastră.

Dar tratativele au fost întrerupte, agențiile au încetat cu mormanul minciunilor fabricate, desmintând toate fioroasele debacle și reinviind din morți toți cei măturați de socialismul roșu proiesat acum de cei mai recalitranti feudali și autocrați de ieri și toți s'au întors la roștul lor împreună cu d. Foch.

Și mai ceva.

S'a făcut deodată lumină mare asupra rosturilor noastre unice. Prin desbateri vii, prin încrucisarea părerilor, prin fulgerarea ideilor luminoase, prin atitudinile de hotărâre de a face ceva pozitiv: s'a creiat acea unitate de vederi la bărbaiții noștri, încât n'a plecat nimeni de aici fără să aibă directivele muncii sale apropiate, clare și sfinte.

Nori grei. Dar ei împrăștiati, atmosfera s'a curățit de toate miazmele, au reînflorit speranțele, credințele în sufletul tuturor, plămâni se deschid larg, ca să respire cu nesăț duhul curat al ideilor nepângărite.

Idealul susține, întărește, înalță, edifică și solidarizează. Acele popoare cari și-au pus la baza acțiunii de războiu cu armele de fier, ori cu armele rațiunii idealuri înalte și eterne omenești, acele înving. Noi suntem din acele neamuri. Programele noastre politice acopăr întru toate principiile libertății cuprinse acum și în soliile lui Wilson.

Sus deci fruntea. Nu abdicare, ci triumf. Nu acalmie și deprimare, ci moral întreg și voință hotărâtă.

Ideile frumoase, nu armele de fier hotăresc soarta umanității. Dreptul, nu forța, să primeze în aranjarea problemelor aruncate la suprafață de sguuirile războiului de 5 ani. Și dacă dreptul, ideile de dreptate dau de piedeci insurmontabile, cum a fost războiul actual, atunci trebuie mânărită și arma de fier pentru asigurarea isbândeii lor, — dar dreptul primează.

Ideile vor tinde, întocmai ca funcțiunea vaselor comunicante, să se răspândească peste întreaga Europă, să creeze același nivel înlăturând piedecile. Natural, ele aveau să desființeze state și sisteme, căci nimic nu poate rezista forței lor expansive. Chiar dacă acele state și sisteme au o viață milenară și sunt apărate de ușile de fier ale temnițelor fioroase, unde-s imobilizate iteligențele liberale...

Euphraste.

Frământări și lupte spre libertatea națională.

Opinia publică maghiară.

Multe am mai învățat și în războiu. Adevărată școală. Să ne gândim numai la comunicatele de războiu ale lui Höfer-Ludendorff, cari au dispărut cu făruriții lor deodată, par'că n'ar fi fost. Cum se înfrumșetau toate relele cu fraze tipice, azi adevărate proverbe, — iar opinia publică, care nu pătrundea în adâncurile lor, se însuflețea. Porniau apoi știri dela „cartierul presei maghiare”, zis semi-oficial, cari netezeau figurile frumoase ale comunicatelor de războiu — pe rând, încetul — vâul acoperia adevărul, — iar aceeași opinie publică maghiară le afla toate de firești... se împăca. S'au schimbat vremile, — dar oamenii?... Urmăriți, vă rog.

Se tin vorbiri, și ici și colo. Mii de tunete și fulgere. „Nu suntem învinși! Nu ne trebuie pe Sârbi

în Ungaria! Nu iertăm nimănui să se atingă de întregitatea țării! Națiunea maghiară are puterea de lipsă să reziste astorfel de încercări! ș. a.” — iar opinia publică maghiară aplaudă și se înflăcărează. Și iarăși: „Am fost bătuti și ca învinși încheiam pace! Sârbii se poartă foarte uman și, dacă și trec linia de demarcație, vin ca prieteni să susțină ordinea! Națiunile nemaghiare se vor convinge, că noi lucrăm spre binele lor! ș. a.” — aceeași opinie publică aplaudează și... se împacă la glasul sirenei.

Sirena.

Ministrul președinte Károlyi a vorbit ieri, în ședința partidului său, despre situația generală a țării:

„Situația țării, în taimin, nu e ceva splendidă, dar trebuie de altă parte s'o spunem, că a fost cu mult mai tristă înainte cu o săptămână. Azi privim cu mai multă liniște și încredere în viitor.

Nu sunt optimist. Peste tot, cel mai mare rău îl află în faptul, că opinia publică maghiară s'a lăsat sedusă ani de zile de știri optimiste. Ziarele maghiare au prezentat astfel situația, ca și când Ungaria ar fi cu adevărat raiu. Optimismul s'a răsunat amaric! N'avem motive să fim încrezuți. Pentruca trebuie odată să înțelegem, că Ungaria ce-o plămăditam în visurile noastre, foarte cu greu de vom putea-o înăptui.

...Cu săptămâni înainte puteam deslega cu 80 procente mai bine chestia naționalităților” și istoria va dovedi, că și față de antanta am fi avut o altă situație, dacă depuneam armele cu Bulgariei deodată.

„Naționalitățile” noastre, cari viețuiesc aici de o mie de ani, au foarte multă dreptate și multe plângeri juste față de trecut. Trebuie să recunoască totuși, că noi nu vrem altceva decât — prin binele nostru — binele lor propriu. Susținerea unității economice nu e numai în interesul nostru, ci e și în interesul lor. Situația noastră geografică, întreg sistemul nostru de râuri e de astfel, încât vrând-nevrând ele trebuie să grăviteze încoaci spre Poarta de fier și Marea Adriatică, iar nu împotriva apelor și nu pe căile nepătrunse ale munților. Tara aceasta e o unitate atât de organică, încât „naționalităților” le-ar merge foarte, dar foarte rău, dacă n'ar mai fi în viitor unitatea economică.

O vorbă și către antanta. Ungaria e azi în cele mai mari lipsuri economice și de traiu. Aici e cea mai îngrozitoare situație în ce privește hrană, îmbrăcăminte, încălzitul. E neapărat de lipsă, că antanta să ia dispoziții față de aceasta situație grea încă înainte de încheierea păcii.

...Atât e sigur, că nu mă voiu întoarce dela conferința mare a lumii cu pacea, pe care as fi putut-o încheia acum doi ani. O împrejurare aceasta, de care trebuie să se țină seama. Am fost bătuti și ca țară învinsă facem pace cu puterile antantei... Dacă făceam și noi, ce-au făcut Cehii, am stă azi cu mult, mult mai bine.

Cioncniri sângeroase cu Cehii.

Într-o trupele cehie și maghiare se dau în nordul Ungariei ciocniri sângeroase. Populația maghiară cere de pretutindeni ajutoare dela

ministrul de războiu. Acesta a și trimis în câteva rânduri trenuri panterate, pe cari Cehii însă le-au nimicit, opunându-le locomotive goale cu mare viteză. Sunt mulți morți și răniți. La cererea repetită de ajutor, ministrul a declarat, că nu dispune de armate și în urmare îndrumă populația să cedeze în fața forței și să protesteze...

Fruntași slovaci deținuți.

Trupele maghiare, neputând răzbi cu trupele ceh și populația slovacă îndârjită în urma necontentitelor sîcane, s'au năpustit asupra președintelui consiliului național slovac, *Mateiu Dula*, asemenea asupra lui *Oto Scrovina* și a „agita-torului” *Hlinka*. Cel dintâi doi au fost deținuți cu forță brachială de trupa comandată de loc. Paubler, iar pe *Hlinka* l-a deținut poliția maghiară de graniță.

Prezentându-se secretarul consiliului național slovac în ministeriu, a pretins energic punerea imediat pe picior liber a deținuților. Ministrul de războiu a dispus telegrafic eliberarea imediată a deținuților, — ne cei vinovați i-a rechemat, iar pe Paubler l-a provocat să se justifice în cel mai scurt timp.

„Sângele ceho-slovac strigă: răsbunare!”

În legătură cu ciocnirile și deținerile volnice, în *Praga* s'a ținut o mare adunare națională, cu următoarea programă: *Protest în contra pășirii setoase de sânge a Țării maghiare în comitatele slovace.*

Maghiarii încearcă din nou să subjuge pe Slovaci — s'a zis în adunare. — Trebuie să le dăm ajutor. Sângele ceh și slovac, vărsat pe pământ slovac, strigă: răsbunare! — A demonstrat întreg orașul și jurul. Multimea purta table cu inscripția: *Curge sânge slovac! Scăpați pe frații voștri din ghiarele ucigașilor!*

Ajutorul.

Întreg poporul ceh, prin glasurile conducătorilor și ziarelor, chiamă la arme. La arme, ea să scape pe frații lor Slovaci din robia maghiară.

Clubul reprezentanților slovaci ai adunării naționale ceho-slovace a dat un comunicat, că la dorința expresă și repetată a poporului slovac, va trimite împotriva Maghiarilor trupe ceho-slovace, pentru că comisarul guvernului maghiar, deși își întărise promisiunea cu cuvântul de onoare, continuă totuși volnicile.

Ocuparea

continuă. *Sârbi* au atins aproape prețutindeni linia *Murásului*, dela *Seghedin* până la *Lipova*. Pe azi sunt așteptați în *Aradul-nou* și în apropierea comunei *Pecica*.

Mâne pornesc din *Neoplaun* trupele franceze și engleze, cari vor ocupa *Budapesta* și centrele mai însemnate de comunicație, între altele — cum ni se anunță — și orașele *Pojon*, *Cașovia* și *Mișcolț*. — În *Budapesta* se vor așeza 3 corpuri de infanterie, 1 divizie de călăreți și un regiment din colonii. În fruntea trupelor vor fi generalii *Pathé* și *Henrys*.

Un oficer englez, care împreună cu alți ofi-ceri englezi și francezi face deja pregătirile de lipsă în *Budapesta*, a declarat la tânguirile u-mu ziarist în chestia „invaziilor ceh”: *Tara unguiească n'are să se teamă, o așteaptă un vltor mai jericit. Antanta nu va prăda nici o națiune”.*

Jandarmeria maghiară se retrage pe toată linia

În ținuturile ardelenesti chiar la porunca autorităților maghiare, mai ales acolo, unde garda națională română a luat în mână ei menținerea ordinii și siguranței publice.

România.

Din România vin știri, cari arată, că acolo se lucrează cu zor la realizarea idealului național. *Basarabia* întreagă, *Dobrogea* și *Bucovina* stau sub stăpânirea armatelor române. Că până acum nu s'a înfăptuit pe dea întregul idealul național, trebuie să se explice din situația externă. Antanta și-a propus nimicirea bolșevicizmului. La lucru acesta se cere și cooperarea armatei române. România trebuie să-și apere întâi granițele în contra *Ucrainenilor*. Avem chiar știrea sigură, că trupele române vor intra în *Ucrania*,

ca alături de trupele Antantei să stârpească bolșevichismul. Acesta este acum și interesul Antantei, de care România, ca stat aliat, ține seamă.

Lumina, organul dlui *Stere sorie*, că trupele române, cari au trecut granița *Bucovinei*, sosind în *Cernăuți*, s'au pus la dispoziția Comitetului național român.

Acelaș ziar mai scrie despre intervenția României în *Bucovina*, că în *Bucovina* a domnit o anarhie completă. Cu deosebire în zilele dintâi ale lunii *Noemvrie*, trupele austro-ungare din *Cernăuți* și bande de prizonieri s'au dedat la jafuri; au aruncat granate, trăgeau focuri. În situația aceasta critică pentru Români Consiliul național *bucovinean* a cerut ajutorul României. Trupele românești au intrat în *Bucovina* în noaptea de 5 spre 6 *Noemvrie* și au fost primite cu mare însufletire.

În *Steagul cetim*: *Dobrogea* întreagă, dela *Siliștra* până la *Bazargic*, ca și coama lanțului *Carpaților*, sunt astăzi din nou posesiunea statului român, recunoscută și consacrată de chiar semnatarii principali ai păcii dela *București*. Oastea românească a fost trimisă să ocupe pământul strămoșesc al *Bucovinei*.

Marea serbare dela Chișineu din Basarabia.

În *Chișineu*, în *Basarabia* a fost sărbătorită ziua de 21 *Octomvrie*, când *Basarabia* a proclamat liberarea ei. A fost de față public imens în frunte cu d. *Wopicka*, împuternicitul Americiei, d. general *Văitoianu* și cu toți directorii și deputații Statului țării aflător în *Chișineu*.

D. *Pan Halippa*, vicepreședintele statului țării amintește în cuvinte mișcătoare ziua de 21 *Octomvrie* 1917. A dat apoi cetire următoarei declarații:

„Noi, Români din *Basarabia*, cari ne putem mândri de a fi fost cei dintâi dintre Români subjugati, cari cu mari jertfe ne-am dobândit dreptul de a hotări în chip slobod de soarta noastră, ținem de datoria noastră frățească de a cere în fața lumii civilizate acelaș drept sfânt și nescoltibat și pentru frații noștri robiți din monarhia austro-ungară, care amenință să se prăbusească sub povara crimelor și netrebniciei sale.

Ne simțim îndemnați de a susținea cu toată hotărîrea dreptul acesta, care formează articolul cel mai însemnat din drepturile popoarelor, întrucât și frații noștri din *Ardeal* și *Bucovina* s'au alăturat la el și au luat hotărîrea nestrămutată de a jertfi totul pentru dobândirea lui.

În numele nostru ca și în numele întregii conștiințe naționale declarăm sus și tare că neșguduita hotărîre a Românișmului este de a nu primi în aceste momente, când toate țările locuite de acelaș neam se topesc la o singură viață liberă, altă alcătuire politică decât statul național unitar!

„Trăiască, crească și înflorască *Basarabia*, trăiască *Ardealul* și *Bucovina*, unite pentru vecie cu țara mamă în hotărele largi cuprinzătoare ale României mari”.

După d. *Halippa* vorbește directorul agriculturii d. *Cateli*, după care d. *Bănuțescu*, președintele comitetului refugiaților ardeleni și *bucovineni* da cetire unei declarații prin care români ardeleni și *bucovineni* aflători pe ținutul regatului român cer liberarea de sub jugul monarhiei austro-ungare și constituirea întregului aream într'un singur stat național și liber sub domnia dinastiei române.

Declarația consiliului Franței.

A luat azi cuvântul d. dr. *I. Nistor*, după care d. *Sarré*, consul al Franței s'a urcat la tribună printr'înd cu puternice aplauze. D. *Sarré* a arătat partea României în actualul război, și a spus apoi că a sosit ora ca toți Români să se grupeze într'o singură națiune. Pentru aceasta s'au adunat toți amicii României spre a sărbători realizarea României dela *Tisa* până la *Nistru*.

Declarațiile dlui Wopicka.

Ministrul Americiei pe lângă guvernul român primit la tribună cu îndelungate ovacțiuni, a declarat:

„Mă bucur, că am fericirea de a lua parte la această măreață întrunire. Cu toate că România prin puterea împrejurărilor nemerocoase a fost scoasă din război, guvernul american n'a încercat de a o ține în șirul aliaților, cari luptă pentru izbânda dreptului și libertății popoarelor.

„Suntem aproape de biruința cea mare care va aduce unirea *Transilvaniei* și a *Bucovinei* cu România, căci *Basarabia* e deja unită.

În mijlocul aplauzelor, d. *Wakilaw Miller*, președintele comitetului ceh din România, a tălmăcit salutul Cehilor către România prietenoasă, cu prilejul unirii tuturor Românilor.

Regiunea de nord a *Basarabiei*, ce fusese provizor în mâinile austriacilor, a fost ocupată de trupele române, cari au intrat în *Hotin*, unde au fost primite cu mare însufletire.

După o informațiune mai nouă trupele române, cari întocmai ca și cele sârbești stau la dispoziția antantei, vor intra în zilele proxime în *Odessa* și *Ucrania*. Se pare că Antanta este hotărîtă să facă ordine militărește în ținuturile supra cărora își va rosti sentința conferența de pace. Din aceste demersuri militare nu se pot trage consecințe politice.

Din lumea mare.

Wilson în Europa.

Din *Zürich* se anunță: Agenția elvețiană primește din *Paris* știrea — necontrolabilă — că la 10 *Decemvrie* *Wilson* însoțit de *Lansing* va veni în Europa și va deschide însuș conferința de pace.

Francezii pretind 340 miliarde dela Germani.

După ziarul „*Matin*” pretenziunile financiare ale Franței față cu Germania se ridică la suma uriașă de 340 miliarde de franci. În această sumă se cuprinde și suma ce-a plătit-o Franța Germaniei după războiul din 1870—71, dimpreună cu toate cametele cametelor scadente de atunci; apoi 140 miliarde pentru fondul invalizilor, 50 miliarde ca recompensă a diferitelor cheltuieli de război, 50 miliarde pentru rezidirea orașelor și 100 miliarde ca despăgubire de război. Până când Germania nu va fi aplicată să plătească această sumă, până atunci Franța nu va începe pertractările de pace.

Revoluția din Germania.

După știri sosite din *Viena*, antanta va lua măsuri față de revoluția germană și se va amesteca în afacerile interne ale Germaniei.

Întreg Posenul e în mâinile Polonilor.

Din *Berlin* la 18 l. e. se anunță, că de ieri începând orașul și *Provincia Posen* e în mâinile Polonilor. Acest act s'a săvârșit însă fără conlucrarea legiunilor polone, astfel, că membrii poloni ai consiliului muncitorilor și soldaților au acaparat puterile de stat, au stabilit activitatea socialdemocraților din consiliu, iar fostul deputat polon *Seyda* a rostit înversunată vorbiri în contra jidanilor. — Partidul socialdemocrat a predat dreptul puterii active politice, mișcării naționale polone. Muniția și magazinele de alimente sunt în mâinile Polonilor și în *Posen* azi numai consiliul național polon e domn.

Lupta antantei contra bolșevizmului în Polonia.

Din *Stockholm* se anunță la 17 *Nov.*, că pentru suprimarea curentelor bolșeviste, antanta va trimite 30.000 legionari poloni întăriți încă de trupe engleze și americane, cari peste *Danzig* vor trece în Polonia. Toț în acest scop va intra, la porunca antantei, armata română în *Ucraina*, și va descălca în *Odessa*.

Blajul între cele dintâi centre organizate.

Cele dintâi valuri ale marilor prefaceri de astăzi au aflat *Blajul*, ca întotdeauna, stând gata la datoria sa națională. Vechea metropolă de carte românească trebuie să fie menționată cu onoare între primele centre românești organizate.

Abia începuse să oscileze moata vremii și să se întrezărească geana de lumină a Răsăritului biruitor de acum, când intelectualii blăjeni au socotit că e necesar, să se pună bazele unei organizări locale, în vederea marilor evenimente, cari se puteau prevedea încă de pe atunci. Și aceasta cu atât mai vărtos, că politica

națională românească nu numai a locului și a jurului, ci a întregului comitat Alba-inferioară a fost inițiată și condusă totdeauna din Blaj. Astfel încă în 21 Octombrie n. a. c. blăjenii aveau un comitet național local pentru legăturile cu Comitetul central al Partidului Național și pentru chestiunile de conduită generală unitară. Alături de comitet erau convenirile de douăori în săptămână ale tuturor intelectualilor. În 26 Oct. n. comitetul de trei dela început a fost lărgit la 9 membri și a fost organizat după toată rânduiala.

În acest stadiu se găsea Blajul în 4 Noembrie, 1918. Această zi de Luni a fost pentru Blaj o zi de minuni. Toată lumea simțea că în această zi are să se întâmple ceva mare și sublim. O spunea presimțul și predispoziția parcă. Ca din pământ a răsărit un făt-frumos al zilei d. Căpitan activ *Ion Muntean* dela Reg. 50, sosind din garnizoana sa dela Hodmezövásárhely, cu aviz dela Arad, să organizeze garde naționale românești. Un pui de Român agil și energic, care fără vorbă multă desarmat jandarmeria locală — odioasă și compromisă — și, spunându-le jandarmilor să nu se prea arate, cu puștile lor a înarmat cea dintâi formațiune a gardei blăjene: tinerii teologi din Seminarul Bunevestiri! În vremea asta Blajul îmbracă cu zor mândră haină de drapele naționale românești: roșu-galben-albastru... Un codru de steaguri! Deasupra tuturor două, celea mai frumoase, fălăiau în turnurile Catedralei!

La oarele 11 a. m., în sunetele îndrăznețe și energice ale Imnurilor noastre naționale, lumea s'a adunat în piața cea largă a Blajului: intelectuali, cetățeni, militari, săteni, damele cu bratele încărcate de flori. Apoi, în sunetele clopotelor catedralei, în fălăirile biruitoare ale drapelului purtat de căpitanul Munteanu, s'a alcătuit definitiv „Consiliul național român din Blaj”, lărgindu-se comitetul mai vechiu și aclamându-se în scaunul de prezident vicarul capitulului al mitropoliei *Dr. Vasile Suciu*. Și s'a decretat înființarea Gardei naționale române, care deja era reprezentată la această neuitată adunare prin vre-o 40 de arme, purtate de clerici și militari blăjeni. Insufletire de nedescris. Uralele nu mai conțeneau, damele aruncă flori asupra comitetului și asupra gardiștilor.

Deci în 4 Nov. n. 1918 la orele 12 din zi Consiliul național român din Blaj și Garda națională erau înființate. În aceeași zi, cu trenul de seara, sosește dela Cluj d. căp. Virgil Pop cu un pluton de soldați; se pune numai decât la dispoziția Consiliului național român și se alătură la garda înființată. Oficerii români din Blaj cari soseau zilnic acum din garnizoane ori de pe câmpul de luptă se înrolau numai decât și lărgeau organizația gardel.

A doua zi dimineața intelectualii din Blaj au plecat numai decât pe satele de aproape și de departe și au purces la organizarea provinciei. Au cutrierat foarte multe sate, potolind pe alocuri și organizând pretutindeni. Au fost primiți cu bratele deschise și ascultați ca adevărați apostoli ai românismului. Organizarea s'a extins nu numai la satele din comitatul Alba-inferioară, ci a trecut și la comune din Târnava mică și Târnava mare, după trebuință. După această apostolie, la 2—3 zile au început să vină satele „la jurământ”; adevărate pelerinaje naționale cu drapele, cu coruri de voinic și fețe, sate întregi. Au fost jurați sub cerul liber în fața catedralei. De atunci satele vin neîntrerupt; oaste mândră, disciplinată și bravă. S'au organizat cu totul din partea Blajului aproape 80 comune. Munții Apuseni acum se organizează cu delegați dela Blaj.

Blajul are astăzi următoarea organizare:

1. Consiliul național local, prezident *Dr. Vasile Suciu*, vicarul Mitropoliei. 2. Consiliul național comitatens pentru Alba-inferioară cu vre-o 60 membrii, sub același prezidiu, *sedint Blaj*. 3. Sfatul militar național român compus din 11 oficieri și 10 soldați, coordonat cu sfatul militar național român din Alba-Iulia; ambele la dispoziția consiliului național comitatens. 4. Garda națională pentru Blaj, Blaj-sat și Veza, constatatoare din 300 legionari, conduși de căp. Virgil Pop. — Sfatul militar are un comitet executiv compus din d. oficieri: Căp. *Victor Munteanu*, locot. *Dr. Iustin Nestor* și locot. *Dr. Daniil Sabo*. Inspector general militar d. Căp. *Ion Munteanu*. — Garda satelor se ridică la mii de legionari.

Administrația veche a luat notă de toți pașii noștri și a cerut să fie sub scutul Consiliului național român. *În Blaj și ținut e siguranță deplină, liniște și rânduială!* Legătura cu alte centre e vie și se sustine prin telefon, curieri și scrisori. Blajul e în aceste zile un furnicar viu: se lucrează cu fervență la temelile marelui nostru ideal național, zorile căruia se ivesc biruitoare.

Correspondent.

INFORMAȚIUNI.

Marșul legionarilor români.

Sosit-a ceasul liberării
De-atâtea veacuri lungi dorit.
Vuește-adâncul depărtării
Ca gemetul cumplit al mării.
Și-n largul străveziu al zării
Un soare nou a răsărit!

Noi suntem oastea, ce-o visară
Strămoșii 'n dorul secular
Cu sufletul de-oțel și pară....
Noi suntem falnica comoară
Ce cu 'ngrijire ne-o lăsară
Pe patul suferinții 'n dar.

Un zvon măreț de biruință
Aprinde pieptul nostru-acum;
E soapta ce-a luat ființă
În crunte veacuri de credință
Și desnaidejde 'n umilință,
Tâindu-și neclintită drum.

Bănatul ne-a trimis solie
Năpraznicu-i cuvânt l'aud,
Trezit din somnu-i de urgie
Brașovul vișorilor invie,
La fapte mari de vitejie
Vin grăniceri din Năsăud!

De clocot viu e zarea plină:
Răsună tulnicu 'n Câmpeni
Și codrii-adânci de brad suspină
Măreata frunte și-o înclină
Și 'n fața Moșilor se 'nchină
Cucerind munții Apuseni.

Și Bălgradul rotind privirea
Asteaoptă-al ostilor alaiu,
Când biruindu-le 'ndârjirea
Cămpații trâmbița-vor spîrșea
Că fulgerând a 'ntrat ostirea
Nerăzbumatului Milaiu....

Și Bucovina blând ne chiamă
Cu glas de buciuri depărtat
Ca plânsetul duios de mamă...
Lăsați să piară oarba teamă
Va ține cerul astăzi seamă
De ceasul nostru așteptat!

Vezi Basarabia departe
Înalță falnicu-i stindard:
Sfârma-vom culmea ce desparte
Un frate de-altul și ne 'mparte,
De-un singur dor ne leag'o soarte
Și inimile ce ne ard....

Copii! acesta-i jurământul
Și-eterul nostru ideal;
„Ne-asculte Domnul sfânt cuvântul
Ne binecuvinteze-avântul
Să desnobim de-acum pământul
Și glia vechiului Ardeal”.

'Nainte Goarna 'n văi răsună
Și zările se înroșesc....
Din patru unghiuri munții tună
Rouă, voinicii se adună,
Și prind în horă împreună
Ardealul nostru românesc....

I. Broșu.

Plenipotențiatul Consiliului național român la Budapesta, Consiliul național român al națiunii române din Ardeal și Ungaria încredințează pe dl advocat dr. Ioan Erdélyi, cu domiciliu la Bu-

dapesta, cu reprezentarea sa la guvernul republicii populare maghiare investindu-l cu plenipotența de reprezentare. Dat în Arad la 16 Nov. 1918. (L. S. Consiliul național român. ss. dr. Ștefan C. Pop.

Constituirea consiliului național sârbesc din Arad

Azi d. a. la 3 ore s'a constituit în Arad consiliul național sârbesc, care de mâine încolo își începe activitatea. Adunarea constitutivă s'a ținut în școala sârbească din Kelemen-tér, la care Sârbii arădani au participat în număr mare. Ședința a fost deschisă din partea dlui Nic. Stanacovits. Preotul Ștefan Ilits a remarcat necesitatea constituirii consiliului național sârbesc înaintând un proiect de rezoluție, ale cărei părți esențiale sunt: Sârbii arădani în ședința or din 10 Noembrie 1918, conduși de ideea libertății omenești, plini de conștiința individualității și independenței lor naționale, apoi pentru exteriorizarea sentimentelor iubirii lor de rasă își organizează consiliul național sârbesc.

Consiliul național sârbesc ca reprezentant al sârbimeii din Arad și jurul lui, își ține de datorie, să reprezinte în aceste timpuri serioase cu intensitate interesele naționale sârbești atât cele naționale-politice, cât și culturale, economice.

Despre aceste hotăriri va fi anunțat consiliul național maghiar și românesc și ne declarăm solidari cu acțiunea consiliilor naționale sârbești din Timișoara, Chichinda-mare, Uvidék și Zombor”. — Rezoluția a fost primită unanim, declarând astfel de constituit consiliul național sârbesc din Arad.

Lupul nu-și schimbă năravul. Cea mai detestabilă armă e calomniia. Recurg la ea cei slabi, când adevărul și dreptatea nu-i de partea lor. Războiul, care a însălbătăcit moravurile, a făcut modernă această armă.

Sufletul democrației a pus capăt măcelului de pe fronturi. Dar, războiul încă nu s'a terminat. El continuă cu aceeași furie și ură. El continuă presa aceea, care nici când n'a avut drag adevărul și dreptatea. Și în această luptă locul de frunte dorește să-l aibă presa ungurească. Această presă nu și-a părăsit năravul și trenată în război ea improașcă și acum balele ei calomniatoare. Iar cât de bine stăie manua această presă arma calomniei ne-o arată *Pester Lloyd* în articolul de frunte din numărul său de ieri seară. Iată câteva pasaje din acest articol scris pentru orientarea străinătății: în legătură cu raport despre atrocități, cari le-ar fi săvârșit Românii la Tunda. „La îndemnul agitatorilor români, scrie numărul ziar, se pun la cale *excese din partea masei poporului român*, plebeia română e atârțată la volnicii, lafuri și omoruri.”

„Românii trezesc instinctele sălbatice a maselor brutale împotriva ordinii publice, ca amalia provocată să o poată foosi ca pretext pentru ruperea de statul unguresc”.

Și cu astfel de calomni pretinde *Pester Lloyd* a fi luat în serios, Străinătatea îl va aprecia după merit!

AVIZ.

Aducem la cunoștința onor. preoților, că ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică a asămnat la oficiile de dare ajutoarele de vesminte de seama preoților. Consemnările preoților s'au trimis deja oficiilor protopopești, spre comunicare.

AVIZ.

Consiliul central național român având lipsă de puteri de muncă în serviciul conducerii afacerilor naționale, prin aceasta se adresează către toți dnii aderenți ai cauzei noastre, ca să-și ofere serviciul, prezentându-se în ziua de 7/20 Noembrie la orele 10 a. m. în biroul Consiliului, Arad, Piața Francisc nr. 9, etaj I.

Consiliul central național român.

Redactor responsabil: *Dr. Sever Miclea*.
Editor responsabil: *Aurel Rusu*.